

V odbor so bili vzklikom izvoljeni: Fr. Koncilija, predsednikom, Fr. Kalingar, njega namestnikom, M. Hiti, tajnikom, I. Kutnar, blagajnikom; E. Clarici, Al. Jerše in Jos. Schmoranzer, odborniki.

Govorilo se je potem o nagrobnih spomenikih pokojnima tovarišema Perkotu in Vrančiču, o mali premembi društvenih pravil, ter se je sprejel predlog g. A. Jerše-ta: „Društvo naj podpira dijaško kuhinjo v Novem Mestu ter naj letos v ta namen pošlje 5 gld.“

G. voditelj občenega zbora na to izrazi srčno obžalovanje radi prezgodne smrti ljubeznivega kolege g. Ant. Vrančiča — ves zbor v znak sožalja vstane, — g. A. Gradišnika pa v imenu društva prosi, naj bi blagohotno deloval na to, da bi si „Zveza“ odločila hodoče svoje glavno zborovanje v naši sredini v Novem Mestu, čemur ta odvrne, da hoče biti on tolažec te želje pri upravnem odboru Zveze.

Ko g. Schmoranzer potem še zahvali ude na udeležbi, se spominja 25letnice našega ljudskošolskega zakona ter s trikratnim „Slava“ klicem našemu presvetlemu cesarju Fran Josipu I. zatvori zborovanje. M. Hiti.

V e s t n i k.

Osobne vesti. Na 3. učno mesto v Veliki Dolini je prišel kot začasni učitelj gosp. *Fran Škulj* iz Smartna pri Kranji. Gdč. *Apolonija Fatur* iz Kroke je dobila začasno 2. učno mesto v Mošnjah. Gdč. *Jakobina Tomec*, dosedaj v Starem Trgu pri Ložu je postala pomožna učiteljica na mestni dekliški osemrazrednici v Ljubljani. Gdč. *Franciška Eržen*, začasna učiteljica na Dobrovi pri Ljubljani, se je odpovedala službi; na njeno mesto je imenovana kot pomožna učiteljica gdč. *Marija Sešarek*. G. *Fran Klinar*, solski vodja v Hrušici pri Ljubljani je dobil zaradi bolezní do konca tekočega šolskega leta odpust; na njegovo mesto je prišel kot pomožni učitelj g. *Tomo Jelenc*, bivši učiteljski kandidat.

Izpit učne vsposobljenosti so prebili: 1.) Za ljudske šole gg.: *Petschaner Marija* pom. učitelj v Gotenich (z nem. uč. jez.); *Cvar Andrej*, zač. uč. v Loškem Potoku (s slov. uč. jez.); *Gabrovšek Josip*, zač. uč. v Žiréh; *Jaklič Fran*, zač. uč. v Dobrepolju; *Juvanec Ferdo*, zač. uč. v Cerknici; *Javoršek Karol*, zač. uč. v Olševku; *Gangl Angeloslav* nadom. uč. v Ljubljani; *Gorečan Josip*, pom. uč. v Ratečah na Gor.; *Matko Martin*, zač. uč. v Toplicah (s slov. uč. jez.); *Jazbec Friderik*, zač. uč. pri Sv. Petru p. Rudolfovem; *Schmidt Julij*, telovadni učitelj na c. kr. učiteljski v Ljubljani (z nem. uč. jez.). — Gdč. *Zindel Marija* iz Trsta (nadom. izpit iz nemščine); *Chudoba Filomena* iz Celovec (z nem. uč. jez.); *Wildauer Karolina* iz Trsta (z nem. uč. jezikom); *Mikota Antonija* iz Crkelj; *Pirch Amalija* od Sv. Vida bl. Ptuja; *Sellak Amalija* z Mirne; *Terčelj Berta* z Oblaka. Sestre *Raktelj Bernarda*, *Fabjan Filomena*, *Chromy Viktorija*, *Oražen Briljita*, *Kolenc Maksimila*, vse učiteljice pri Ursulinkah v Ljubljani. — 2. Za meščanske šole: gdč. *Pfau Clara* uč. v Trstu (II. skupina) z odliko; *Zupan Neza* uč. v Ljubljani (I. skupina) nem. in slov. uč. jezik; sestra *Köck Florijana* (I. skup.) uč. v Mariboru (nem. uč. jezik) z odliko; mater *Rihar Luitgarda*, uč. pri Urš. v Ljubljani (slovenščina kot drugi deželni jezik). — 3.) Specijelni izpit iz francosčine: gdč. *Balcer Emilija* iz Trsta (reprob.); *Weistein Elza* iz Trsta (aprob.); *Schwarz Bianca* iz Pulja (reprob.).

Pismene naloge pri zadnji preskušnji učne vsposobljenosti. A. Za ljudske šole. 1.) Pedagogiška slovenska naloga: „Kakšen bodi vzorec učitelja?“ 2.) Pedagogiška nemška naloga: „Welche Punkte hat der Lehrplan festzustellen?“ *Disposition*: 1. Lehrziel. 2. Vertheilung der Lehrgegenstände. Stundenplan. 3. Absteckung des Lehrgebietes. 4. Fortschreitender und kyklischer Lehrplan. 3.) Zgodovina: „Drugi naj se vojskujejo, ti srečna Avstrija sklepaj ženitbe“. 4.) Matematika: 1. Na poljubnem primeru naj se metodično razpravlja, kako je deliti celo število z navadnim ulomkom. 2. Zu einem gemeinschaftlichen Unternehmen gibt A 8000 fl., B 7200 fl. und C 4800 fl. Beim Rechnungsabschluss zeigt sich ein Gewinn, welcher 232 1/2 fl. weniger als 16% der Einlagen beträgt, wie ist dieser unter die drei Theilnehmer zu vertheilen? 3. Jednakostraničen pokončen cylinder ima 269 255 dm³ prostornine; kolika je prostornina vértane mu kvadratne prizme? 5.) Prirodopis: „Zolne“ (metodična obravnava). 6.) Prirodoslovje: „Gute und schlechte Wärmeleiter und ihre Anwendung“.

B. Za meščanske šole. 1.) Pedagogika: 1. Die erziehenden Wirkungen des Unterrichtes sind übersichtlich zu erörtern und mit Beispielen aus der Schulpraxis zu illustrieren. 2. „Vsak pouk bodi nazoren“, Pravilnost tega načela naj se izvaja in naj se pokaže na praktičnih izglelih. 2.) Slovenščina; „Preširnova življenje in delovanje“. 3.) Nemščina: „Was ist ein Epos und wie wird es eingetheilt? Im Anschlusse daran sind die wichtigsten *neuhochdeutschen* Epen nach Inhalt und Form kurz zu besprechen“. 4.) Zemljepis: 1. Zemljevidni obriske vojvodine Koroske. 2. Orografične in hidrografične razmere pirenjskega polotoka. 3. Navidezni tek solnca za obzor Ljubljane (metodična obravnava). 5.) Zgodovina: 1. Die Verfassung Roms in den ersten Zeiten der Republik. 2. Das Zeitalter Maximilian I. 3. Die zweite Belagerung Wiens durch die Türken. 6.) Matematika: 1. Es

ist der wahre Wert des Ausdruckes $W = \frac{x^2 - 5x + 6}{x^2 - 7x + 10}$ für $x = 2$ zu bestimmen. 2. Jemand erhält durch jährlich zu Beginn eines jeden Jahres erfolgte Einzahlungen aus einer Sparkasse nach 20 Jahren den Betrag von 7432,46 K. Wie gross war diese während der 20 Jahre gleiche jährliche Einzahlung, wenn die Sparkasse 4% Zinsezinsen zahlte? 3. Der Inhalt eines Kugelabschnittes ist aus seiner Höhe h und dem Kugelhalbmesser r zu berechnen. (Zuerst allgemein, dann speciell für $h = 6$ dm und $r = 10$ dm.) 4. Wie ist das Hauptbuch eingerichtet? 7.) Prirodopis: 1. Das menschliche Herz ist bezüglich seiner Einrichtung und Thätigkeit zu beschreiben und der Kreislauf des Blutes zu erörtern. 2. Die Schmetterlingsblütler, ihre charakteristischen Merkmale und ihre Bedeutung im Haushalte des Menschen. 3. Das Quecksilber, seine Eigenschaften, seine Gewinnung und seine Benützung. 8.) Prirodoslovje: 1. „Gebundene oder latente Wärme“ (methodische Behandlung). 2. Es sind die Erscheinungen, welche auf der Centrifugal- oder Fliehkraft beruhen, eingehend zu erörtern. 3. Der Sauerstoff, sein Vorkommen, seine Gewinnung, seine Eigenschaften und seine Bedeutung in der Natur.

Redko priznanje. Visoki c. kr. deželni šolski svét je na podstavi poročil o letošnjih okrajnih učiteljskih konferencah glasom razpisa z dné 28. vinotoka t. l. izjavil, da zasluži referat g. *Franciška Črnogoj-a*, učitelja v Smartnem pod Šmarno Goró, „O *cvetličji v šolskem vrtu*“ posebno priznanje, ter naročil c. kr. okrajnemu šolskemu svétu okolice Ljubljane, da mu to pisмено sporoči. — Čestitamo trudoljubivemu sotrudniku! Ured.

Naznanilo. Na mnoga vprašanja javljamo, da izidejo stenske table in „Razinger-Zumer Abecednik“ z novimi oziroma prenarajenimi podobami meseca svečana ali sušca 1895 l. Stare stenske table so popolnoma pošle.

Volitev. Dné 30. vinotoka vršila se je dopolnilna volitev jednega deželnozborskega poslanca v notranjskih kmečkih občinah. Izvoljen bil je gospod *Fran Arko*, posestnik v Postojnini. To volitev omenjamo zaradi tega, ker je g. Arko znan kot velik prijatelj šole in učiteljstva. Tudi je na volilnem shodu v St. Petru javno se kot tacega spoznal. Taki možje, ki priznavajo težave učiteljstva in ki so voljni kaj v povzdigo šolstva storiti, pač niso gosto sejani in zategadel se mi iskreno radujemo njegove izvolitve, želeč, da bude znal pri občé znani svoji marljivosti in skušenosti prav dobro spojiti interese svojih volilcev s težnjami učiteljskega stanu.

Ustanove. Profesor Metelkove ustanove (à 42 gld.) so dobili: gg. Ozimek Anton, nadučitelj v Dolenji Vasi; Račić Alojzij, nadučitelj v Bostanji; Stanonik Nikolaj, nadučitelj v Selcih; Levstik Vinko, nadučitelj na Vrhniki; Medić Jožef, nadučitelj v Boh. Bistrici in Barlé Ivan, nadučitelj v Smihelu; ustanove bivšega vrtnarskega društva (à 37 gld. 80 kr.) pa so dobili: gg. Skala Anton, nadučitelj v Vipavi; Windisch Jožef, nadučitelj v Dolgi Vasi in Toman Ivan, nadučitelj v Moravéah.

Teoretično-praktična pevska šola. Spisal *Anton Förster*. Četrty natis. Cena 75 kr. Tiskal in založil R. Milic.

Domoznanstvo v ljudski šoli. Metodično navodilo. Spisal *Jakob Dimnik*. „Pedagogiške knjižnice“ III. zvezek. Izdalo in založilo „Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“. Cena 50 kr.

Z obema knjigama bavili se bomo ob priliki še natančneje.

Beseda k vprašanji o risanji brez stigem. Pred kratkem smo čitali v raznih listih, da so se štajerski nadzorniki izrekli za risanje brez stigem, akoravno tega ministrska uredba z dné 6. vel. travna 1874 l. ne zahteva. Po našem mnenji je tako risanje precej v početku neprimerno, kakor je neprimerno, pisanje učiti precej v početku brez vsake lineature. Na najnižji stopinji so pike pri risanji tako potrebne kakor érte pri pisanji. Pač pa naj se, prej ko je mogoče, torej vsaj na srednji stopinji preide k prostemu risanju s tem, da se rabijo risanke z redkejšimi pikami. Risanke brez stigem naj se pa povsod brez izjeme uvedejo na višji stopinji. Na večrazrednicah je to tudi prej mogoče, namreč na srednji stopinji.

Erropski vladarji. „Norddeutsche Allg. Ztg.“ je objavila te dni statističke podatke o rodbinah vladarjev, ki so sedaj na čelu evropskih držav. Iz teh podatkov je razvidno, da „N. A. Z.“ naglaša germanskim ponosom, da je skoraj vsa Evropa pod žezlom vladarjev nemškega pokoljenja. V Evropi je sedaj 40 prestolov na katerih sedi 33 nemških dinastij in sicer 22 v mejah nemške države, 11 pa izven istih. Te poslednje neniške države pa so: Avstro-Ogerska, Angleška, Danska, Nizozemska, Belgija, Portugalska, Rumunska, Bolgarska, Grška, kneževina Lichtenstein in Rusija. (Gledé poslednje pa pripomnimo, da sedaj v Rusiji vladajoča dinastija Holstein-Gottorp, ali prav za prav Oldenburg-Romanov ni čisto nemška. S „samovladarjem“ Fedorom I [1584—1598] ugasnilo je pleme Rurikov in z Mihajlom Fedorovičem Romanovom [1613—1645] prišla je dinastija Romanov na prestol. Ta dinastija je izumrla s carico Elizabeto [1741—1762] in prvi vladar iz hiše Oldenburg-Romanov je bil Peter III., ki je pa zasedel prestol le za nekoliko dni [1762], potem je vladala njegova soproga Katarina II., Peter III. pa je bil nečak carice Elizabete, hčeri Petra Velikega, ki je bil gotovo iz rodbine Romanov. Ur.) Romanskih vladajočih rodbin so le še 3 (Savoya, Bernadotte in Monaco), kajti rodbine Bourbon, Bonaparte in Braganza so ob prestol. Čisto slovanskega plemena sta le vladajoči hiši Obrenovičev (v Srbiji) in Petrovič-Njeğušev (na Črnigori). Turški sultani so turanskega pokoljenja. Vseh 40 evropskih prestolov pa zaseda le 26 vladajočih rodbin. Vse vladajoče rodbine skupaj štejejo okoli 433 moških članov.

V navadnem pismenem občevanji rabi Kitajec 214 znamenj, da razume svoje klasike; poznati jih mora do 3000 in v cesarskem slovarji je celo 30.000 znamenj.

V kineških šolah uči se čitanje tako-le: učitelj odpre knjigo ter začne čitati. Učenci ponavljajo besedo za besedo kazoč s kazalcem na znamenja.

Čita se le jedna vrstica in se ponavlja tako dolgo, da si zapomnijo učenci izgovor vsacega znamenja ter ga morejo čitati sami. Potem se to vrstico nauče na pamet. Kdor se je naučil, gre k učitelju, obrne mu hrbet in pove svojo nalogo. Uče se glasno. Tako se uči vrstica za vrstico, dokler se ne prouči vsa knjiga. Razum čitanja, uči se še pisanja. Pisati se uče otroci po predpisih, v začetku najnavadnejših znamenj z le nekaterimi črtami, potem pa sestavljenih znamenj. Predpis položi se pod jako tenak in prosojen popir, in učenec vidi lahko s črnim tušem naslikana znamenja ter jih povleče.

V začetnih šolah uče se tudi pravila o lepem vedenji in uljudnosti — drugi predmeti se ne uče.

Šolsko. Na dunajski šoli za orientalske jezike se je lani poučevalo 109 gojencev, in sicer: 26 arabski, 20 perzijski, 12 turški, 19 srbski, 24 ruski in 8 bolgarski jezik. Leta 1893. je stela ta šola 112, l. 1892. 102 gojenca. Rusčina in bolgarsčina se poučujeta še le zadnji dve leti.

Zahvala. Spoštovani gospod Marko Štrbene, trgovski pomočnik v Sevnici na Stajerskem, je blagoizvolil tukajšnji dvorazrednici 20 zelo lepih molitvenih knjig in obilo raznega šolskega blaga podariti, za kar se podpisani v imenu šolske mladine iskreno zahvaljuje.

V Hrenovcah, 29. vinotoka 1894.

Matija Arko, nadučitelj.

Uradni razpis učiteljske službe.

Št. 921

o. š. sv. V tem političnem okraji popolniti je mesto učitelja-voditelja II. plačilne vrste na dvorazredni ljudski šoli v Podgradu s slovenskim učnim jezikom.

Plača združena s to službo ustanovljena je v deželni postavi od 14. gradna 1888, dež. zak. št. 1. ex 1889.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanimu potem tekom štirih tednov sem vložijo.

C. kr. okrajni šolski svet Volosko, dne 5. listopada 1894.

Spomnajte se „učiteljskega konvikta“ pri raznih prilikah in zborovanjih!

«Učiteljski Tovarš» izhaja na 1¹/₄ poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 1; naročnino pa prejema gospod A. Kečelj v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 2.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Izdavatelj in lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

Tisk R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.